

Міністерство освіти
і науки України

Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
Юридичний факультет
Кафедра приватного права

Білостоцький державний університет
(м. Білосток, Республіка Польща)

Відділення Білостоцького
університету у м. Вільнюс
(Литва)

Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого
(м. Харків, Україна)

Університет імені Матея Бела
в м. Банська Бистриця
(Словачія)

Університет «Ovidius» в м. Констанца
University in Constanta
(Румунія)

Люблінський католицький університет Іоана Павла II
(Республіка Польща)

ПРАВОВІ ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ: ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ПРИВАТНОПРАВОВІ І ПУБЛІЧНО-ПРАВОВІ ВІДНОСИНИ

.....

МАТЕРІАЛИ

IV Міжнародної науково-практичної конференції

**24 листопада 2023 року
м. Чернівці**

Міністерство освіти і науки України

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПРИВАТНОГО ПРАВА
(М. ЧЕРНІВЦІ, УКРАЇНА)

БІЛОСТОЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
(М. БІЛОСТОК, РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)

ВІДДІЛЕННЯ БІЛОСТОЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ У М. ВІЛЬНІУС
(ЛИТВА)

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО
(М. ХАРКІВ, УКРАЇНА)

УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МАТЕЯ БЕЛА В М. БАНСЬКА БИСТРИЦЯ
(СЛОВАКІЯ)

УНІВЕРСИТЕТ «OVIDIUS» В М. КОНСТАНЦА
UNIVERSITY IN CONSTANTA
(РУМУНІЯ)

ЛЮБЛІНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІОАНА ПАВЛА ІІ
(РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)

ПРАВОВІ ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ: ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ПРИВАТНОПРАВОВІ І ПУБЛІЧНО-ПРАВОВІ ВІДНОСИНИ

*Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції
24 листопада 2023 року
м. Чернівці*

Чернівці

Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
2023

УДК 340:004](082)

П 685

Редакційна колегія:

Ніна Гетьманцева, докторка юридичних наук, професорка, завідувачка кафедри приватного права юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (голова);

Оксана Кіріяк, кандидатка юридичних наук, доцентка кафедри приватного права юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (відповідальний секретар);

Андрій Бутирський, суддя господарського суду Чернівецької області, доктор юридичних наук, професор;

Анна Доліва-Клепацка, докторка юридичних наук, професорка кафедри європейського права Білостоцького державного університету;

Любіца Сакторова докторка юридичних наук, професорка університету імені Матея Бела в м. Банська Бистриця;

Єнтоні М. Д. Мерфі, асистент, професор університет «Ovidius» в м. Констанца;

Анджей Гербет, декан юридичного факультету, доктор права Люблінського Католицького університету Іоана Павла II;

Роберт Табажевські, професор Люблінського Католицького університету Іоана Павла II;

Олег Ярошенко, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, проректор з навчально-методичної роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Олена Середа, докторка юридичних наук, професорка, завідувачка кафедри трудового права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Місчислава Зданович, докторка юридичних наук, професорка відділення Білостоцького університету у м. Вільнюс.

П 685   Правові виклики сучасності: законодавче реагування на геополітичні й історичні проблеми : Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. онлайн конф. (Чернівці, 24 листопада 2023 року) / [редкол.: Н. Д. Гетьманцева (голова), О. В. Кіріяк (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 360 с.

ISBN 978-966-423-826-4

До збірника увійшли матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Правові виклики сучасності: вплив інформаційних технологій на приватноправові і публічно-правові відносини» (Чернівці, 24 листопада 2023 року).

Редколегія не несе відповідальності за науковий зміст і виклад матеріалу, що подано у рукописах.

Для науковців, аспірантів та студентів.

ISBN 978-966-423-826-4

УДК 340:004](082)

Організаційний комітет:

CHERNIVTSI
LAW SCHOOL

**ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПРИВАТНОГО ПРАВА
(М. ЧЕРНІВЦІ, УКРАЇНА)**

UNIwersytet
w Białymstoku

**БІЛОСТОЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
(М. БІЛОСТОК, РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)**

**ВІДДІЛЕННЯ БІЛОСТОЦЬКОГО
УНІВЕРСИТЕТУ У М. ВІЛЬНЮС
(ЛИТВА)**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЯРОСЛАВА
МУДРОГО
(М. ХАРКІВ, УКРАЇНА)**

**УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МАТЕЯ БЕЛА В
М. БАНСЬКА БИСТРИЦЯ
(СЛОВАКІЯ)**

Universitatea OVIDIUS din Constanța

**УНІВЕРСИТЕТ «OVIDIUS» В М.
КОНСТАНЦА
UNIVERSITY IN CONSTANTA
(РУМУНІЯ)**

FACULTY OF LAW,
CANON LAW AND
ADMINISTRATION

**ЛЮБЛІНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІОАНА ПАВЛА ІІ
(РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)**

Ольга Аврамова

канд. юрид. наук, доц.,

провідний науковий співробітник відділу проблем приватного права і процесу

Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва

імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України,

(м. Київ, Україна)

avramova.pravo@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1941-9894>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57222308754>

ПРАВОВИЙ РЕЖИМ ВІРТУАЛЬНОЇ ЖИТЛОВОЇ НЕРУХОМОСТІ

Ринок нерухомості у метавсесвіті поступово зростає та отримує популярність серед користувачів. Очікується, що ринок нерухомості метавсесвіту, який існує з 2003 р. завдяки платформі тривимірного віртуального світу, зросте на 5,37 мільярда доларів до 2026 р. Активне поширення віртуальної нерухомості відбулось наприкінці 2021 р. Відтоді продажі землі в метавсесвіті зросли до семизначних цифр, включаючи віртуальний маєток, придбаний за 2,4 міл. дол. у листопаді 2021 р. в Decentraland, а інший за 1,65 міл. дол. в Otherside у травні 2022 р. [1]. Враховуючи, активний розвиток відносин щодо об'єктів віртуальної (цифрової) власності у світі, нагальним є поступова розробка правового режиму віртуальних об'єктів, зокрема житла.

Фактично віртуальна нерухомість визначається як право власності на цифрові активи (віртуальні блага) у віртуальних світах або платформах метавсесвіту. Цифровими активами можуть виступати віртуальні землі, будь-які будівлі, об'єкти творчості, віртуальний бізнес. Одним із найпомітніших прикладів віртуальної нерухомості є Decentraland, віртуальний світ на основі блокчейну, де користувачі можуть купувати, розвивати та монетизувати віртуальні земельні ділянки. У Decentraland користувачі мають повний контроль над своїми цифровими властивостями, що дозволяє їм створювати унікальні враження, проводити заходи та навіть отримувати прибуток через віртуальний бізнес [2].

Концепція «власності» у віртуальному світі є проблематичною. Внаслідок цього у юридичних джерелах сформувались різні позиції щодо цього питання. В. Ерланк вважає доцільним описувати її як право власності гравців (користувачів метавсесвіту) на речі, яким вони «володіють» у віртуальних світах, за аналогією власності. Такий підхід обумовлений тим, що на багатьох віртуальних платформах право власності закріплюється за власником об'єкта на той час, поки цей об'єкт належить аватару (користувачу). Більш складна система власності виникає, коли на основі коду відбувається віртуальне володіння житлом. За допомогою кодів встановлюється «право відвідування» відповідного віртуального житла. Це право є постійним, не підлягає передачі та може бути відкликано власником будинку на будь-якому етапі. Воно має вимірний вплив на здатність власника взаємодіяти зі своїм власним майном, а також з майном інших. Щодо віртуального будинку виникає низка проблем, зокрема доступність до житла. Так, власник будинку може приймати гостей, проводити у ньому заходи та інші соціальні візити, шляхом вибору між певними категоріями доступу, який він хоче призначити відвідувачу. Залежно від категорії, яку домовласник призначає відвідувачеві, цей відвідувач матиме не лише доступ до певних частин будинку, але також має відповідну взаємодію з предметами в житлі [3, с. 776]. Водночас такий підхід породжує суто правничі питання, оскільки концепція власності зазвичай виводиться з фактичного питання володіння, а код доступу до об'єкту не дозволяє користувачу метавсес-

віту фактично володіти предметом у віртуальному світі. Можна визначити, що віртуальна житлова нерухомість базується не на засаді фактичного володіння об'єктом, а на майновому праві володіння цифровим об'єктом – кодом доступу до нього.

На думку Г. Радхакрішні, право власності у метавсесвіті придбається на підставі ліцензії, а тому вказувати на безкоштовне право власності на нерухомість у метавсесвіті, безпідставно. Ця ліцензія є гібридом моделі оренди, оскільки, на відміну від чистої ліцензії, вона дозволяє користувачеві в Second Life придбавати, зберігати, використовувати та торгувати протягом фіксованого договірної періоду. Користувач метавсесвіту завжди укладає ліцензійну угоду з відповідною цифровою платформою. При цьому, нерухомість у метавсесвіті буде здатною стати привабливою інвестицією, при наявності прозорих контрактів та визначеністю договірних умов, введенням доступних механізмів вирішення спорів. Правова регламентація таких відносин може бути вирішена за допомогою договірної права [4, с. 80]. Безумовно, що користування цифровими (віртуальними об'єктами) відбувається на підставі ліцензійних угод у межах права інтелектуальної власності. Таке положення обумовлено тим, що створення як усього та окремих елементів феномену метавсесвіту передбачає використання інтелектуальної, творчої праці. Найбільш близькими інститутами права інтелектуальної власності до регулювання відносин метавсесвіту є авторське право (включаючи суміжні права та право sui generis), патентні права на промисловий зразок [5, с. 132]. Зважаючи на це, можна припустити, що зобов'язальне право може використовуватися для передання майнових прав на віртуальні блага, адже воно не пояснює феномен правової природи цифрових об'єктів.

На проблемність виникнення віртуальної власності звертає увагу Дж. Ферфілд. Він підкреслює, що право власності в ХХ столітті перейшло від права речей до права прав на речі. При цьому, домінуючою парадигмою власності в Інтернеті стала інтелектуальна власність. На його думку, така підгонка була не зовсім правильною. Перехід в Інтернет позбавив майже всіх прав на особисту власність і замінив їх ліцензіями на інтелектуальну власність. При цьому, право власності регулює права людей щодо обмежених ресурсів, а в метавсесвіті обмеження фізичної форми зникло, будь-хто може робити нескінченну кількість копій твору практично без витрат. Припущення закону полягає в тому, що фізична форма копії зникла, а залишилося лише авторське право. Як зазначалося у справі «Кремен проти Коена», власність поширюється на все, що може бути унікальним у володінні. Наприклад, будівництво фізичного будинку вдруге коштує стільки ж, скільки і вперше. Віртуальний будинок дублюється одним натисканням кнопки, майже за нульову ціну. Ця проблема копіювання забезпечила те, що авторські права стали домінуючим правовим режимом, оскільки закони, які сприяли промисловості, зміцнювали та розширювали ліцензійні права та посилювали штрафи за порушення авторських прав. Отже, інтереси інтелектуальної власності та ліцензійні угоди з кінцевим користувачем приховують майже всі випадки цифрової особистої власності, оскільки законодавство, на сьогодні, не може запропонувати узгоджену структуру цифрової власності [6].

Враховуючи особливості віртуальних об'єктів, О.Є. Мічурін пропонує застосовування з певними обмеженнями та застереженнями концепції речових прав для правового регулювання об'єктів цифрових технологій (віртуальних благ) на сучасному етапі. Він вказує, що право на віртуальне благо невідривно пов'язано із спеціальним доступом до нього, який відбувається через автентифікацію та верифікацію (авторизацію). Відтак при виникненні права на віртуальне благо необхідно має бути наявність доступу до нього, зокрема, через автентифікацію та верифікацію [7, с. 28].

Узагальнюючи наведене можна стверджувати, що на сьогодні, правовий режим віртуальної житлової нерухомості є невизначеним. Віртуальне житло є одним із віртуальних благ. До їх ознак дослідники відносять: вони є продуктом ІТ-технологій; віртуальні блага є нематеріальними, не мають чіткої уречевленої форми, можуть без втрати властивостей швидко

змінювати матеріальні носії; належність віртуальних благ як об'єктів цивільного права певні особі визначається через абсолютні права; віртуальні блага можуть бути як віддільними від особи та оборотоздатними, так і тісно пов'язаними з особою й необоротоздатними [8, с. 72]. Вважаємо, що перспективним правовим режимом віртуальної житлової нерухомості є цифрова/віртуальна власність, яка може стати інститутом віртуального права, що знаходиться у стадії формування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Kamin D. The Next Hot Housing Market Is Out of This World. It's in the Metaverse. URL: <https://www.nytimes.com/2023/02/19/realestate/metaverse-vr-housing-market.html>.
2. The Future of Ownership with Virtual Real Estate. URL: <https://www.linkedin.com/pulse/future-ownership-virtual-real-estate-now-now1>.
3. Erlank W. Acquisition of ownership inside virtual worlds. *De Jure Law Journal*. 2013. 46 Volume 3. P. 770-782.
4. Radhakrishna G. Legal Issues with Real Estate in the Metaverse. *Proceedings of the International Conference on Law and Digitalization (ICLD 2022)*. URL: <https://www.atlantispress.com/proceedings/icld-22/125979430>.
5. Аврамова О.С. Цивільно-правове регулювання метавсесвіту: постановка проблеми. *Цивільне право: проблеми теорії та правозастосування : матеріали XXI наук.-практ. конф., присвяч. 101-й річниці з дня народж. д-ра юрид. наук, проф., чл.-кор. АН УРСР, ректора Харків. юрид. ін-ту (1962–1987 рр.) В. П. Маслова (Харків, 17 лют. 2023 р.)*. Харків : НЮУ імені Ярослава Мудрого, 2023. С. 129-133.
6. Fairfield J. Property as the law of virtual things. *Frontiers in Research Metrics and Analytics*. 2022. Volume 7. DOI <https://doi.org/10.3389/frma.2022.981964>.
7. Мічурін Є.О. Об'єкти цифрових технологій та їхнє правове регулювання. *Political and Legal Studies*. Vol. 1, Issue 3 (September 2022): pp. 22-29. DOI: 10.15804/CPLS.20223.03.
8. Мічурін Є.О. Віртуальні блага: особливості та ознаки. *Форум права*. 2021. № 68(3). С. 67–73. DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.5075696>.